

Harfa u djelima Ivane Lang

Prilog nekrologu skladateljici

Godine 1972. spremala sam program koncerta u Glazbenom zavodu pod nazivom »Četiri vijeka harfe«, na kojem sam željela izvesti jedno novo djelo domaćeg skladatelja. Sretan me slučaj naveo da sam susrela svoju dugogodišnju znanicu Ivanu Lang, koja je do tada bila poznata javnosti uglavnom kao skladateljica klavirskih djela. Znajući da nije lako skloniti naše kompozitore da pišu za harfu, nisam se mnogo nadala pozitivnom odgovoru. Prihvatila je, međutim, s oduševljenjem. Tako je na moje veliko zadovoljstvo započela naša suradnja koja je dala plodne rezultate: pet solističkih djela za harfu i pet u kombinaciji harfe s drugim instrumentima ili glasom. Od tih desetak kompozicija polovicu mi je izravno posvetila, što smatram velikom čašću. Koliko mi je poznato, do sada ni jedan naš skladatelj nije toliko obogatio literaturu za taj instrument.

Ivana Lang

Želeći da napiše skladbu koja će biti »u duhu harfe« prije početka komponiranja je uz demonstraciju na samom instrumentu odmah uočila razlike u načinu skladanja između harfe i klavira, što inače pijanistima predstavlja znatne teškoće. Nakon kratkog vremena predala mi je svoju *Toccatinu op. 77.*, skladbu koja mi se odmah vrlo svidjela. Napisana je toliko prema svojstvima harfe da nisam morala promijeniti ni jednu notu u njoj. U umjereno suvremenom izrazu i uz upotrebu nekih avangardnih efekata budi daleke reminiscencije na autorici blizak i drag istarski folklor. Već je na prvom koncertu *Toccatina* oduševila publiku i kritiku, te sam je kasnije izvela nebrojeno puta u zemlji i inozemstvu i snimila je na gramofonsku ploču u izdanju »Fonoars« Jugoton.

Od tada je, kako me je autorica sama upozorila, gotovo redovito svaka treća njezina kompozicija posvećena harfi. Većina njih ima deskriptivni karakter. Već 1972. g. poklonila mi je tonsku sliku *Odiseje* pod

naslovom *Odisej i sirene op. 80.* U njoj zvukom harfe opisuje Odisejevu plovidbu po vjetrom uzburkanu moru, pjev sirena i njegov bijeg od zavodničkih glasova. Uz glazbu je predviđena i recitacija hrvatskog prijevoda Homerovih stihova. Jedinstvena ideja kojom je ostvarena vrlo dopadljiva skladba.

Iduće se 1973. g. Langova upustila u pothvat da napiše ciklus od četiri skladbe za flautu i harfu, *Impresije op. 83.*, u kojem na impresivan način opisuje četiri godišnja doba. Karakteristično je za autoričin životni optimizam da ciklus završava najljepšim, mladenačkim doba (Ljeto, Jesen, Zima, Proljeće). Mnogo puta sam izvela ovo djelo s flautisticom Tinkom Muradori na javnim koncertima u Zagrebu i drugim gradovima i snimila ga za program Radio-Zagreb.

Nakon godine dana, 1974., autorica je pridala našoj malobrojnoj literaturi za harfu i gudači orkestar lijep prilog: *Četiri bagatele za harfu i gudače op. 86.* Ova četiri, po karakteru različita stavka, kritika je ocijenila kao apartno i uspješno djelo te je do sada izvedeno više puta u Zagrebu i Osijeku.

Skladba *Zvona u oluji op. 89.* (1975.) je inspirirana istoimenom poemom Dubrovčanina Filipa Valjala. U njoj autorica na romantičan način isprepleće motiv uzburkana mora s motivom raspjevanih zvona, služeći se i suvremenim efektima za harfu. Kompozicija završava postepenim decrescendom koji vodi do konačnog smirenja.

I iduće se, 1976. godine, autorica odlučila na skladanje, ovog puta za dvije harfe: *Ples sablasti op. 92.* Kako je komorni duo dviju harfa sve češći oblik muziciranja na tom instrumentu, a literatura za njega nije baš obilna, ovaj glazbeni prilog Ivane Lang tom sastavu prihvaćen je sa zadovoljstvom harfista i publike.

Divna pjesma Vladimira Vidrića *Na Nilu* poslužila je Ivani Lang kao tekst istoimene kompozicije za alt i harfu, *op. 95.* g. 1977. Kako je i ovaj oblik komornog muziciranja uz harfu u našoj literaturi vrlo rijedak ova uspješna pjesma u kojoj harfom dočarava talasanje voda Nila, dobro je došla na koncertnim programima.

Nakon stanke od tri godine, 1980. je autorica predala za harfu svoju manju klavirsku kompoziciju *Tajanstvenim koracima op. 101.* Iste je godine nastala još jedna kratka, vrlo prihvatljiva skladba: *Starinska vura — na kumrovečku pesmu op. 104.* Kako naslov kaže, jednostavna i svima poznata pjesmica služi autorici kao podloga za dočaravanje muzičkog mehanizma s pomoću harfe. Ova vedra i vesela skladbica nailazi kod svakog izvođenja na veliko odobravanje slušaoca. U posljednjoj godini života (1981.), iako već teško bolesna, Ivana Lang mi je ispunila molbu i napisala svoje deseto djelo kojim se obratila harfi: *Narodna za violinu i harfu op. 110.* Kako govori i sam naslov, potkraj života i rada autorica se vratila narodnom melosu kao ishodištu svojeg stvaralaštva. Uskoro pripremam prazvedbu ovog djela.

Gotovo da i nema grane glazbe za harfu u kojoj se Ivana Lang nije okušala i dala joj svoj prilog. Uvjeren sam da će se neka od njezinih djela za harfu trajno održati na našim koncertnim i đачkim priredbama. Neka joj zbog toga harfisti i publika budu trajno zahvalni za njezin predan skladateljski rad.

Rajka DOBRONIĆ-MAZZONI